

Nr 49.

Av herr **Hederstierna**, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till bidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalterna.

I Kungl. Maj:ts proposition under femte huvudtiteln till innevarande års riksdag rörande förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalterna föreslås sådan ändring i grunderna för anslaget användning, att driftkostnadsbidraget för dag och patient, som sedan år 1919 utgjort för tuberkulossjukhus 2 kronor, för tuberkulossjukstuga och tuberkulosavdelning å lasarett 1 krona 50 öre samt för kustsjukhus och kustsanatorium för skrofulösa barn 1 krona 75 öre från och med nästa budgetsårs ingång — den 1 juli 1923 — skulle sänkas till respektive 1 krona 85 öre, 1 krona och 40 öre samt 1 krona 50 öre allt för dag och patient.

Denna åtgärd synes mig vara synnerligen betänklig och ägnad att äventyra tuberkulosvårdens normala utveckling, något som också synnerligen tydligt framgår av de utlåtanden från medicinalstyrelsen av den 30 oktober 1922 och från svenska sanatorieläkareföreningen av den 27 oktober 1922, vilka äro bifogade den kungliga propositionen.

Den ursprungliga planen för fördelningen av de ekonomiska bördorna för tuberkulosvården mellan staten och landstingen var, såsom framgår av 1905 års tuberkuloskommittés betänkande och beslutet vid 1909 års riksdag (statsutskottets utlåtande nr 7 punkt 47), att stats- och landstingsbidragen skulle vara lika stora. Men då numera på grund av fattigvårdslagens bestämmelser patientavgifterna i övervägande flertalet fall erläggas av landstingen, och man på den grund kan beräkna, att landstingens anpart av driftkostnaderna för närvarande utgör cirka $\frac{2}{3}$, så synes redan detta förhållande vara ett kraftigt talande skäl mot ett ytterligare sänkande av statens driftkostnadsbidrag. Om en sådan beskärning av statsanslaget skulle bliva statsmakternas beslut, har man all rätt att befara att de med ekonomiska svårigheter kämpande landstingen skulle se sig nödsakade att i görligaste mån inskränka sin verksamhet för tuberkulosens bekämpande och avvisa alla initiativ till tuberkulosvårdens utveckling. Att åtgärden skulle medföra ett sådant

resultat har dock tydligen icke varit Kungl. Maj:ts mening. Tvärtom föreslås i samma punkt i den kungliga propositionen att under de närmaste åren ytterligare cirka 500 nya — för övrigt mycket väl behöfliga — vårdplatser skulle anskaffas genom starkare beläggning av befintliga anstalter. Genom dessa samtida åtgärder framtinga statsmakterna alltså en bättre tuberkulosvård, men undandraga sig på samma gång delvis de ekonomiska konsekvenserna och övervältra dessa på landstingen.

Jag kan ej heller finna, att den föreslagna åtgärden medför någon verklig besparing för det allmänna, endast en ytterligare överföring av kostnaderna för tuberkulossjukhusens drift från staten till landstingen. Då framställer sig frågan, huruvida landstingens ekonomi verkligen är sådan, att de äro bättre ägnade att bära de ökade bördorna än staten.

En alldeles särskild olägenhet skulle den tilltänkta reduceringen av statsanslagen medföra för de berörda sjukvårdsanstalterna därigenom, att statsverkets och landstingens budgetsår ej sammanfalla. Sänkningen i statsbidraget skulle inträda den 1 juli i år under det att landstingens driftkostnadsbidrag, som beviljades av förra höstens landsting för innevarande kalenderår, alltjämt skulle utgå med oförändrade belopp; då dessa belopp begärdes och fastställdes, utgick man naturligtvis från den förutsättningen, att statens bidrag icke skulle sänkas under den tid, för vilken anslagen avsågos. Den nu ifrågasatta sänkningen måste alltså ofrånkomligen leda till ett underskott i dessa sjukvårdsanstalters drift under senare halvåret 1923.

Detta deficit torde det bliva landstingens sak att täcka. Åtminstone förefaller denna lösning av frågan sannolik beträffande de tuberkulossjukvårdsanstalter, som ägas av landstingen. För de anstalter åter, som icke ägas av landsting, synes denna utväg mera oviss. Dessa sistnämnda anstalter, kustsanatorierna, ägas samtliga av ekonomiskt svaga föreningar, som ej synnerligen kunna bidra till sina anstalters drift. Föreningarnas inkomster utgöras nämligen, fränsett statens och landstingens bidrag, endast av medlemsavgifter, årliga eller för en gång, samt räntor å smärre donationer. Därför äro dessa föreningar fullständigt oförmögna att av egna tillgångar täcka ett eventuellt uppkommande driftunderskott vid sina anstalter, och landstingen, som ju dock i sista hand hava sin beskattningsrätt att tillgripa, torde knappast kunna anses vara skyldiga att ekonomiskt träda emellan, då det gäller anstalter, som ägas av enskilda sammanslutningar.

Så mycket egendomligare ter sig under dessa förhållanden Kungl. Maj:ts förslag att sänka statens driftkostnadsbidrag för den sistnämnda

kategorien av anstalter med 25 öre per dag och patient, under det sänkningen för de båda andra grupperna (sanatorier och sjukstugor) föreslås skola stanna vid respektive 15 och 10 öre.

På grund av det anförda får jag härmed hemställa,

att riksdagen ville med avslag på Kungl. Maj:ts förslag om ändring i grunderna för det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalterna uppföra nämnda anslag i riksstaten med 2,900,000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1923.

Carl Hederstierna.

